

Adviesraden Sociaal Domein

Hillegom

Teylingen

Aan het college van burgemeester en wethouders,
t.a.v. de wethouders Sociaal Domein HLT

Hillegom/Lisse/Teylingen, 9 oktober 2025,

Betreft: advies heroverweging gespecialiseerde Jeugdhulp en taken lokale teams

Geachte wethouders Sociaal Domein,

Op 22 april j.l. werden de adviesraden bijgepraat over de fundamentele heroverweging gespecialiseerde Jeugdhulp en de versteviging van de lokale teams.

Tijdens deze bijeenkomst is een groot aantal knelpunten benoemd:

- Governance complex
- Geen eenduidige aansturing op de hele keten
- Geen totaaloverzicht/regie op besluiten met financiële impact
- Implementatie niet robuust georganiseerd
- Op groot deel verwijzers geen grip
- Werkdruk en wachtlijsten versterken elkaar
- Geen nee, zonder alternatief
- Geen regie na doorverwijzing
- Verantwoordelijkheid en financiële beheersing
- Geen beschikking
- Paradox budgetplafonds
- Buiten budgettaire routes (BBR) buitenproportioneel

Bureau KokxVoogd heeft vervolgens vier pakketten van maatregelen opgesteld om deze knelpunten aan te pakken. Vervolgens heeft de bestuurlijke taskforce van de samenwerkende gemeenten Jeugdhulp Holland Rijnland uit deze vier pakketten een keuze gemaakt welke maatregelen als eerste worden genomen.

Maatregelenpakket 1 en 2 worden grotendeels overgenomen

Maatregelenpakket 1: Stabiliseren en versterken basis

- Versterken regionale governance door heldere mandaten en taakverdelingen
- Inrichten compact beleidsteam specialistische jeugdhulp dat 100% voor de regio werkt
- Actualiseren van de regiovisie en gemeentelijke verordeningen om een heldere koers en consistentie in de uitvoering te waarborgen.

Maatregelenpakket 2: Lokale kracht

- Verbeteren causerie, werken met lichte vorm van beschikkingen
- Versterken samenhang lokaal & regionaal, uniforme opdracht, expertise-eisen
- Inzetten op grotendeels afbouwen van de BBR binnen een termijn van twee jaar
- Nadere afspraken rol expert verwijzers
- 13 uniforme verordeningen
- Invoeren toezicht handhaving, ontwikkelen handhavingskader, controleren.

Er wordt een programmadirecteur aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het regionaal programmaplan jeugd.

De lokale teams worden met deze maatregel versterkt en moeten “dichtbij zijn” voor jeugdigen en ouders en integraal samenwerken met onderwijs, politie en andere hulpaanbieders. Ze moeten deskundigheid hebben op veel voorkomende problemen en dus ook meer zelf hulpverlening i.p.v. verwijzen.

De adviesraden HLT vinden dat KokxVoogd een uitgebreide en degelijke analyse heeft gemaakt. De voorgestelde pakketten met maatregelen zijn navolgbaar en het is begrijpelijk dat alle verbeterpunten niet gelijktijdig opgepakt kunnen worden.

Toch willen wij als adviesraden twee adviezen geven die volgens ons de kostenbeheersing en de kwaliteit van de jeugdhulp ten goede kunnen komen.

Over de kostenbeheersing en rechtmatigheid.

Ter inleiding: het is aan gemeenten om zorgaanbieders, dus ook jeugdhulpaanbieders te controleren op rechtmatigheid.

In de jeugdzorg vindt veel fraude plaats; zo schrapt het register van de stichting Kwaliteitsregister Jeugdzorg (SKJ) begin april 2025 tussen de 50 en 60 medewerkers na signalen van diplomafraude, ervaringscertificaten en signalen van het crimineel uitbuiten van kwetsbare jongeren. Waarschijnlijk nog maar het topje van de ijsberg.

Follow the Money meldt in verschillende artikelen fraude en woekerwinsten bij jeugdhulpaanbieders. Bijvoorbeeld constructies met dure lease autocontracten, verschillende Bv's die tot dezelfde personen behoren en elkaar inhuren enz. Ook de reguliere pers besteedt aandacht aan dit soort fraude waarbij er soms jeugdhulpgeld ontvangen wordt zonder dat daar enige hulp tegenover staat. Daarbij weten de ASD's dat bij de Jeugd GGZ HSL wel strenge eisen stelt.

De ASD's hebben begrepen dat er bij de inkoop door gemeenten al een controle plaats vindt, op inschrijving bij de KvK, jaarrekening en scholing van het personeel (bevoegdheid-deskundigheid). Verder heeft de contractmanager vanuit de gemeenten nauw contact met vrijgevestigde GGZ jeugdhulpaanbieders waarbij resultaten en ook bijvoorbeeld inhoudelijke ontwikkelingen besproken worden.

Advies 1

- Eis van middelgrote en grote zorgaanbieders dat zij **werken volgens de governance code zorg**. Deze code biedt de sector een instrument om de governance zo in te richten dat die bijdraagt aan goede zorg, aan het realiseren van de maatschappelijke doelstelling en het maatschappelijk vertrouwen.

De code regelt intern toezicht (bv. raad van toezicht, raad van bestuur, OR) en ook randvoorwaarden en waarborgen voor adequate invloed van belanghebbenden.

- Eis dat **alle zorgaanbieders een jaarrekening maken en leg de beloning naast de Wet normering topinkomens**. <https://www.jaarverantwoordingzorg.nl/wnt/wnt-normen>

In deze wet staat wat de normering is voor bestuurders, eigenaren van kleine en grote zorgaanbieders. Kijk naast het inkomen ook naar constructies waarbij de bestuurder bijvoorbeeld zichzelf inhuurt of diensten van zijn andere Bv inhuurt om zijn inkomen op te schroeven. Het gaat om zorggeld en de gemeenten kunnen vanuit hun toezicht op rechtmatigheid het gesprek aangaan wanneer normen overschreden worden. In samenwerking met andere gemeenten moet het volgens de ASD's mogelijk zijn om al die jaarrekeningen jaarlijks te scannen.

- Kijk kritisch naar het aanbod en de declaratie. Als een aanbieder bijvoorbeeld stelt dat hij behandeling biedt bij hechtingstoornissen of dwanggedrag. Kijk dan waaruit die behandeling bestaat, welke methoden worden gebruikt; zijn deze methode evidence based, hebben de hulpverleners de papieren en certificaten (dus niet alleen het opleidingsniveau) in huis om die behandeling te bieden. Wordt die behandeling vervolgens geboden door de vakbekwame professional. Kijk ook naar de kwaliteit van de begeleiding. Wanneer er betaald wordt voor deskundige begeleiding (vanwege de problematiek van jeugdigen) dan moet aanbieder ook beschikken over geschoolde mensen.
- Zoek daarbij de samenwerking met het CIBG (Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg, het is een uitvoeringsorganisatie van VWS). Zij geven inzicht in wie is wie; wie kan wat en wie mag wat? Dat doen ze onder andere via registers en knooppunten. Het CIBG kan ook onderzoek doen naar de toepassing van de Wet Normering topinkomens.
- De grootste kostenpost voor gemeenten is de individuele begeleiding van jeugdigen (in 2024 gemiddeld 9.324 euro per cliënt). Het loont dus de moeite om vooral daar kritisch naar te kijken.

Kortom: neem als gemeenten de controle op rechtmatigheid serieus om er voor te zorgen dat geld voor jeugdhulp ook aan jeugdigen wordt besteed.

Over de kwaliteit van de jeugdhulp.

Ter inleiding: heel veel jeugdigen maken gebruik van jeugdhulp (1 op 7 landelijk) en ondanks het enorme aanbod zijn er overal tekorten en wachtlijsten. Jeugdigen die hulp nodig hebben komen dan vaak terecht bij een "second best" aanbod. Het aanbod dat ze nodig hebben is vanwege wachtlijsten niet voorhanden en vervolgens krijgen ze een ander aanbod ter overbrugging en/of als "lichtere" variant die mogelijk ook bijdraagt aan een oplossing. Dat gebeurt bij de ambulante jeugdhulp maar zeker ook bij de residentiële hulpverlening.

Hierdoor zijn er veel jeugdigen die regelmatig van woonplek verhuizen. Bijvoorbeeld 5 -6 keer in twee jaar komt geregeld voor. Hiervoor verliezen jeugdigen vaak ook belangrijke zaken in het leven die hen verbindt met de maatschappij. Bijvoorbeeld school, lid zijn van een sportclub; contact met vrienden, contact met familie, zelfs contact met ouders. Het verlies van al deze contacten vindt zijn oorzaak dan niet zozeer in de problemen waar deze jeugdigen mee kampen maar in de vele verhuizingen van de ene residentiële plek naar de andere residentiële plek niet in de buurt van de officiële woonplaats. Soms heeft een jeugdige bijvoorbeeld nog maar weinig contact met ouders terwijl daar inhoudelijk helemaal geen reden toe is. Het ligt dan meer in praktische zaken als reiskosten, het wordt niet georganiseerd of ouders worden in beslag genomen door andere problemen. Het verlies van al deze contacten is dramatisch omdat ze zo belangrijk zijn voor de terugkeer naar het gewone leven. Een jeugdige die op verschillende residentiële plekken heeft gewoond leeft als het ware in “Hulpverlenersland”.

Advies 2

- Zorg dat elk kind één casus regisseur heeft die gedurende de hele hulpverlening dezelfde blijft. De ASD's hebben begrepen dat Voorleder1 die rol wel wil vervullen maar dat dit financieel thans niet haalbaar zou zijn. Toch is dit volgens de ASD's essentieel om er voor zorgen dat de jeugdige contact houdt met zijn sociale netwerk, ouders en school en andere fundamentele lijnen met het gewone leven.
- Geef casusregisseurs de expliciete opdracht om die fundamentele lijnen van de jeugdige met zijn gewone leven te bewaken en in stand te houden.
- Vaak doorlopen kinderen een route van jaren door allerlei hulpverlening terwijl ouders weinig of geen hulp ontvangen. Stel daarom de vraag: wat heeft dit kind nodig wat zijn ouders op dit moment niet kunnen bieden. Wat moeten ouders leren om met hun kind (zijn problemen) om te kunnen gaan zodat het kind zich kan ontwikkelen in een veilige omgeving. Biedt ouderavonden/cursussen aan op scholen en bij Voorleder1 over opvoedzaken zoals telefoongebruik, social media, moderne pesten, opvoedcafé enz.
- Stel als inkoopgemeenten eisen aan de hulpverlening richting ouders, netwerk en hulpverleners. Bv. een leerplichtige jeugdige moet naar school gaan en dagbesteding kan alleen als er meteen een plan ligt om terug te werken naar school. Bijvoorbeeld in een hulpverleningsplan moet beschreven staan hoe men er concreet voor zorgt dat het sociale netwerk van de jeugdige in stand wordt gehouden. Maak dit tot een expliciete taak van de casusregisseur.
- Accepteer niet dat bij hulpverlening schoolgang ophoudt. Er zijn al jeugdhulpverleners op de scholen, die samenwerking moet dit mogelijk maken.
- Streef er als gemeente (en als casusregisseur) naar dat een jeugdige op zo weinig mogelijk verschillende plekken wordt opgenomen zo dicht mogelijk bij zijn oorspronkelijke woonplaats en netwerk.
- Als een jeugdige wordt opgenomen in een residentiële plek verwacht dan als gemeente dat er bij het eerste behandelplan ook al gekeken wordt naar het terugkeerperspectief en wat daar voor nodig is.

- Versterk de vrij toegankelijke eerste lijns hulpverlening (sociale vaardigheden, weerbaarheid trainingen, kinderen gescheiden ouders enz.) en kijk hoe die ook via sportactiviteiten aangeboden kunnen worden.
- Versterk de POH functie bij huisartsen. Ook dit is een laagdrempelige hulpverlening waar problemen vroegtijdig aangepakt kunnen worden.

Uiteraard zijn wij bereid voor nadere toelichting.

Met vriendelijke groet namens de adviesraden in HLT,

Adviesraad Sociaal Domein Hillegom,
Jan Verbruggen, voorzitter

Adviesraad Sociaal Domein Lisse,
Bas van Riel, voorzitter

Adviesraad Sociaal Domein Teylingen,
Chris Tetteroo, voorzitter